

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 17.6.2019
COM(2019) 277 final

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ

v souladu s článkem 395 směrnice Rady 2006/112/ES

1. OBECNÉ SOUVISLOSTI

Podle článku 395 směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (dále jen „směrnice o DPH“) může Rada na návrh Komise jednomyslně povolit kterémukoli členskému státu, aby zavedl zvláštní opatření odchylovající se od této směrnice, jejichž cílem je zjednodušit postup výběru DPH nebo zabránit určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem. Jelikož tento postup stanoví odchylky od všeobecných zásad pro DPH, v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora Evropské unie by takové odchylky měly být přiměřené a mít omezenou působnost.

Dopisem zaevidovaným Komisí dne 19. listopadu 2018 požádala Litva o povolení použít opatření odchylovající se od článku 193 směrnice o DPH. V souladu s čl. 395 odst. 2 směrnice o DPH informovala Komise dopisem ze dne 2. dubna 2019 o žádosti Litvy ostatní členské státy. Dopisem ze dne 3. dubna 2019 Komise Litvě oznámila, že má k dispozici veškeré informace, které považuje za nezbytné k posouzení žádosti.

Obecným pravidlem je, že osobou povinnou odvést daň správci daně je podle článku 193 směrnice o DPH osoba povinná k dani, která dodává zboží. Účelem odchylky, kterou požaduje Litva, je uložit uvedenou povinnost osobě povinné k dani, které je zboží dodáváno (takzvaný mechanismus přenesení daňové povinnosti), v případě určitého zboží, zejména pokud jde o ropné produkty a přísady. Cílem požadované odchylky je boj proti podvodům.

2. PŘENESENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI

Osobou povinnou odvést DPH je podle článku 193 směrnice o DPH osoba povinná k dani, která dodává zboží nebo poskytuje služby. Účelem mechanismu přenesení daňové povinnosti je přesunout uvedenou povinnost na osobu povinnou k dani, které je zboží dodáno nebo již jsou služby poskytnuty.

K podvodu na bázi chybějícího obchodníka dojde, když obchodníci prodají zboží nebo poskytnou služby, vyberou od svých zákazníků DPH a následně zmizí, aniž by daň, kterou od zákazníka vybrali, odvedli správci daně. V nejkřiklavějších případech tohoto daňového úniku se prostřednictvím „kolotočového“ schématu (zahrnujícího obchodování se zbožím nebo službami mezi členskými státy) stejné zboží dodá nebo stejné služby poskytnou několikrát, aniž by byla daň správcům daně odvedena, přičemž si zákazník odečte daň, kterou zaplatil svému dodavateli. Tím, že se v těchto případech jako osoba povinná odvést DPH určí osoba, které je zboží dodáno nebo již jsou služby poskytnuty, se díky domácímu mechanismu přenesení daňové povinnosti odstraní možnost dopouštět se této formy daňového úniku.

3. ŽÁDOST

Litva v souladu s článkem 395 směrnice o DPH požaduje, aby Rada na návrh Komise povolila Litvě uplatnit zvláštní opatření odchylovající se od článku 193 směrnice o DPH, pokud jde o použití mechanismu přenesení daňové povinnosti v souvislosti s domácími dodávkami ropných produktů (plynového oleje a benzínu) včetně přísad (methylesteru mastné kyseliny (FAME) a bioethanolu).

Tím, že se jako osoba povinná odvést DPH určí osoba, které je zboží dodáno nebo již jsou služby poskytnuty, se díky domácímu mechanismu přenesení daňové povinnosti odstraní možnost dopouštět se určitých forem daňového úniku, jako např. „podvodu na bázi chybějícího obchodníka“.

Litva tvrdí, že zavedení odchylovacího se opatření je potřebné na boj proti podvodům, ke kterým dochází v odvětví ropných produktů. Tyto produkty se nakupují od osob povinných k dani v jiných členských státech a před tím, než se dodají maloobchodníkům anebo přímo spotřebitelům, dochází v řetězci k vícero transakcím mezi chybějícími obchodníky, kteří neodvádějí splatnou DPH do státního rozpočtu. Podle Litvy se přibližně 5–6 % benzínu a plynového oleje na litevském trhu obchoduje podvodným způsobem; litevský státní rozpočet tak přichází ročně o přibližně 20 milionů EUR.

4. STANOVISKO KOMISE

Žádosti, které Komise obdrží v souladu s článkem 395, se přezkoumávají s cílem ujistit se o tom, zda byly splněny základní podmínky pro udělení povolení, tj. zda navrhované konkrétní opatření zjednodušuje postupy pro osoby povinné k dani a/nebo daňovou správu nebo zda návrh zabráňuje určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem. Komise v této souvislosti vždy jednala rezervovaně a obezřetně, aby zajistila, že odchylky nenaruší fungování všeobecného systému DPH, mají omezenou působnost a jsou nezbytné a přiměřené¹.

Veškeré odchylky od systému dělených plateb proto mohou představovat pouze krajní řešení a mimořádné opatření a musí poskytovat záruky, pokud jde o nezbytnost a výjimečnou povahu povolené odchylky.

V této souvislosti je třeba připomenout, že politikou Komise vždy bylo zvažovat odchylky od mechanismu přenesení daňové povinnosti pouze v případě, kdy zároveň dotčené zboží nemůže dosáhnout konečné spotřeby, slabý daňový poplatník je nahrazen poplatníkem spolehlivějším a neexistuje riziko přesunu podvodného jednání na maloobchodní úroveň nebo do jiných členských států, které tento mechanismus nepoužívají.

Nejdříve je třeba uvést, že v případě zavedení přenesení daňové povinnosti existuje tendence, že se podvod v dodavatelském řetězci posune dál (na maloobchodní úroveň). Je to způsobené tím, že maloobchodník získává výrobky bez DPH a po účtování DPH na následné dodání může zmizet s DPH, kterou získal od zákazníka. Vzhledem k vyššímu počtu obchodníků na maloobchodní úrovni tomu bude ještě těžší konkurovat.

Následně je třeba uvést, že benzín a plynový olej jsou spotřebním zbožím, které je obzvláště citlivé na změny cen, a jeho spotřebitelé/kupující jsou ochotni překročit hranici, aby je získali za nejlepší cenu. Vzhledem k této citlivosti na trhu existuje riziko, že se podvody přenesou do sousedních členských států. Zavedení přenesení daňové povinnosti vytváří stimul pro nepoctivé obchodníky ze sousedských členských států, aby v Litvě nakupovali benzín bez DPH, který by potom mohli dále

¹ C-395/11 BLV Wohn- und Gewerbebau, ECLI:EU:C:2012:799, odstavec 40.

prodávat v jiných členských státech. Tito nepoctiví obchodníci pak nebudou sousední státy informovat o původu benzínu, který byl zakoupený jinde bez DPH.

Odchylka navíc v žádném případě není dlouhodobým řešením ani nenahrazuje odpovídající kontrolní opatření pro dané odvětví a osoby povinné k dani. Litva zavedla několik kontrolních opatření a ukázalo se, že některé z nich jsou účinné. Zvláště se zpřísnila pravidla obchodování s ropnými produkty a obchodníci musí mít licenci. Zdá se, že roku 2017 disponovalo takovouto velkoobchodní licencí 71 společností a Litva by za normálních okolností měla zvládnout kontrolu takového omezeného počtu obchodníků.

Bylo by možné zavést další opatření, jako je například lepší kontrola žádostí o vrácení daně, a to včetně kontrol obchodních prostorů, společná a nerozdílná zodpovědnost zákazníka, který koupil výrobek od chybějícího obchodníka, a to v případě, že věděl nebo měl vědět, že se tímto nákupem zúčastňuje transakce související s podvodem v oblasti DPH atd.

Nakonec je třeba uvést, že Komise v minulosti oznámila svůj záměr zamítnout žádost o odchylku ze strany jiného členského státu, pokud jde o uplatňování mechanismu přenesení daňové povinnosti na stejné výrobky. Tento členský stát se následně rozhodl svoji žádost stáhnout.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem Komise dospěla k závěru, že odchylka umožňující zavedení mechanismu přenesení daňové povinnosti v odvětví ropných produktů a přísad by mohla mít, pokud jde o podvody, nepříznivý účinek jak na maloobchodní úrovni, tak na další členské státy. Proto se nepovažuje za vhodné řešení pro potírání podvodů vyskytujících se v tomto odvětví.

Řešení by bylo zapotřebí najít na širší úrovni a mělo by zahrnovat vhodná kontrolní opatření, včetně opatření zaměřených na rychlejší vyšetřování a účinné stíhání. Komise je nadále ochotna poskytovat Litvě potřebnou podporu při řešení problémů v oblasti podvodů s DPH.

5. ZÁVĚR

Na základě výše uvedených skutečností vznáší Komise proti žádosti Litvy námitku.